SC

[A15] No. of Printed Pages: 02

Sardar Patel University

M. A. (Previous) (External) Examination

Sanskrit

Tuesday Date: 31/03/2015

Session: Evening Time:02.30 P.M. to 05.30 P.M.

PAPER 02: VEDANT - SAN 402

Total Marks: 100

Brahmasutra Shankar Bhasya, Bharatiya Darshan

પ્રશ્ન: ૧ ગમે તે બે ગદ્યખંડ સાનુવાદ સમજાવો: (૧૪)

१. ननु वस्त्वेवं नैवमस्ति नास्तीति वा विकल्प्यते। विकल्पनास्तु पुरुषबुद्ध्यपेक्षाः। न वस्तुयाथात्मज्ञानं पुरुषबुद्ध्यपेक्षम्। किं तर्हि वस्तुतन्त्रमेव तत्। नहि स्थाणावेकस्मिन्स्थाणुर्वा पुरुषोऽन्यो वे ति तत्त्वज्ञानं भवति। तत्र पुरुषोऽन्यो वेति मिथ्याज्ञानम्, स्थाणुरेवेति तत्त्वज्ञानं, वस्तुतन्त्रत्वात्। एवं भूतवस्तु-विषयाणां प्रामाण्यं वस्तुतन्त्रम्। तत्रैवं सति ब्रह्मज्ञानमपि वस्तुतन्त्रमेव, भूतवस्तुविषयत्वात्।

२. सा चाम्बरान्तधृतिः परमेश्वरस्यैव कर्म। कस्मात्। प्रशासनात्। प्रशासनं हीह श्रूयते- एतस्य वा अक्षरस्य प्रशासने गार्गि सूर्याचन्द्रमसौ विधृतौ तिष्ठतः इत्यादि। प्रशासनं च पारमेश्वरं कर्म। नाचेनस्य प्रधानस्य प्रशासनं भवति। न ह्यचेतनानां घटादिकारणानां मृदादीनां घटादिविषयं प्रशासनमस्ति।

३. न ब्रूमो यस्मिन्नचेतने प्रवृत्तिर्दृश्यते न तस्य सेति। भवतु तस्यैव सा। सा तु चेतननाद्भवतीति ब्रूमः। तद्भावे भावात्तदभावे चाभावात्। यथा काष्ठादिव्यपाश्रयापि दाहप्रकाशलक्षणा विक्रिया-नुपलभ्यमानापि च केवले ज्वलने ज्वलनादेव भवति, तत्संयोगे दर्शनात्तद्वियोगे चादर्शनात्तद्वत्। लोकायतिकानामपि चेतन एव देहोऽचेतनानां रथादीनां प्रवर्तको दृष्ट इत्यविप्रतिषिद्धं चेतनस्य प्रवर्तकम्।

४. यथा हि हरिचन्दनबिन्दुः शरीरैकदेशसंबद्धोऽपि सन्सकलदेहव्यापिनमाह्लादं करोत्येवमात्मापि देहैकदेशस्थः सकलदेहव्यापिनीमुपलब्धिं करिष्यति। त्वक्संबन्धनाच्चास्य सकलशरीरगता वेदना न विरुध्यते। त्वगात्मनोर्हि संबन्धः कृत्स्नायां त्वचि वर्तते त्वक्च कृत्स्नशरीरव्यापिनीति।

પ્રશ્ન: ૨ ગમે તે બે સૂત્રો સમજાવો: (૧૦)

१. शास्त्रयोनित्वात्।

२. आकाशस्तल्लिङ्गात्।

३. असदिति चेन्न प्रतिषेधमात्रत्वात्।

४. न वियदश्रुतेः।

પ્રશ્ન: ૩ ગમે તે બે વિશે નોંધ લખો: (૨૦)

૧. ત્રિવિધ સત્તા
૨. શંકરાચાર્યનો સિદ્ધાંત
૩. સૂત્ર-ભાષ્ય-અધિકરણ
૪. પાશુપતમતનું ખંડન

પ્રશ્ન: ૪શંકરાચાર્યના મતે જગતનું સ્વરૂપ સ્પષ્ટ કરો (૧૬)

અથવા

પ્રશ્ન: ૪ શંકરાચાર્યનું જીવન, સમય અને કવન વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો (૧૬)

પ્રશ્ન: ૫ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે નોંધ લખો (૨૦)

૧. સ્યાદ્વાદ્
૨. જૈનોના મતે કર્મનો સિદ્ધાંત
૩. બૌદ્ધોના મતે નિર્વાણ
૪. પ્રતીત્યસમુત્પાદ

પ્રશ્ન: ૬ ન્યાયદર્શનમાં થયેલ અનુમાન પ્રમાણ નિરૂપણ વિશે વિસ્તૃત નોંધ લખો (૨૦)

અથવા

પ્રશ્ન: ૬ વૈશેષિકદર્શનમાં સ્વીકારેલા પદાર્થો વિશે નોંધ લખો (૨૦)

-0-0-0-